

Rondschrijfbrief GON 2015

Het zit er weer op, is het eerste wat ik denk wanneer ik deze brief begin. Het klinkt niet zo positief en nu ik terugdenk, na een paar dagen vakantie, valt het ook wel weer mee.

Tijdens de laatste vergadering met het uitvoerend comité in de laatste week in Ndala, werden door alle aanwezigen veel warme dankwoorden uitgesproken naar alle gevers in Nederland en naar ons: dat we toch altijd maar weer kwamen; hoe fantastisch het is dat we al zoveel jaren zoveel jongelui de mogelijkheid hebben gegeven te studeren en een nieuwe wending aan hun leven hebben gegeven. Ook al zijn we aan het minderen er zijn nog steeds ook heel veel lagere schoolkinderen die dankzij onze steun naar school kunnen. Al is de lagere tegenwoordig school gratis, de schooluniformen en alle bijkomende kosten zijn voor vele gezinnen toch te veel om op te brengen.

Toen we dit jaar in Ndala aankwamen was iedereen wat betreft de komende oogst in jubel stemming. Tot dan had het goed geregend, was overal rijst geplant, stond de maïs al aardig hoog en begon vrucht te dragen. Maar na onze aankomst kwam er lang geen regen, was het erg warm, op het benauwde af, en daar had ik meer dan anders last van. Na een week kwam er een flinke verlossende regenbui en bleef alles er goed uitzien. Maar toen hield het echt op en hebben we geen echte regen meer gezien. Veel laat geplante maïs verdroogde vormde geen kolf of alleen hele kleine. De zoete aardappelen die er gepland waren hebben ook water nodig dus dat zag er ook niet goed uit; wat de cassave voor volgend jaar betreft is het maar afwachten. En dat terwijl ik het uitdelen van voedsel echt heel erg aan het verminderen ben. Het maakt me triest te bedenken dat de mensen zo afhankelijk zijn van het weer.

Veel grote met dijkjes omringde “jaruba’s = sawa’s“ met rijst stonden bij ons vertrek droog. Rijst kan best wel wat droogte hebben maar al gauw komen er mieren die omhoog klimmen en bovenaan de aar afbijten, met de buit naar beneden lopen en in de grond verdwijnen. Als duizenden miertjes dat doen blijft er niet veel over. Een flinke bui en je bent ze kwijt, maar ja?!

Het eerste werk van George is om alle uitgaven van vorig jaar vanuit het kasboek van het comité, in de computer te zetten en die uitgaven onder te verdelen in verschillende categorieën voor een gedetailleerde verantwoording in het jaarverslag van de Stichting Tabora: uitgaven per jongere voor hun verschillende opleidingen; uitgaven voor voedsel voor de groep ouderen die zelf niet meer op het land kan werken en geen familie heeft; uitgaven voor arme lagere schoolkinderen, voor het naaien van hun uniformen, voor de stof en andere bijkomende kosten; uitgaven voor de naaigroep waarvan vijf jonge vrouwen de cursuskosten afgelopen jaar niet konden betalen. Al die uitgaven moeten administratief gescheiden worden van de uitgaven die onder ‘privé’ moeten worden geboekt. Dat betreft bijvoorbeeld de staf die in het door ons gehuurde (deel van het) huis

en tuin, de boel in orde houden wanneer wij er zijn, maar ook in de tijd dat wij er niet zijn en het huis niet door gasten van het ziekenhuis gebruikt wordt. Nu staat het hele huis leeg, want er hebben de laatste tijd geen ‘student-doctors’ (coassistenten) gewoond in het achterste deel van het (oude dokters)huis. Het is dus prettig dat er iemand in de naaikamer slaapt om te kunnen waarschuwen als er iets ongeregelds gebeurt. Volgend jaar komt de stroom studenten uit Groningen weer op gang en is er minder bewaking nodig.

Bij ons vertrek, zes weken later, kunnen we best tevreden terug kijken. Onze oude Landrover die we in 1994 bij aankomst in Tanzania kochten en later jarenlang heeft dienstgedaan voor het seksuele voorlichtingsprogramma op de 40 lagere scholen van het district stond – na beëindiging van dat programma in 2013 – met een kapotte versnellingsbak en centraal differentieel al een jaar naast ons huis. Die is weer opgekalefaterd en George heeft hem vervolgens cadeau gedaan aan het ziekenhuis. De voorwaarden zijn dat de chauffeur die er altijd voor ons voorlichtingsprogramma in gereden had, er in blijft rijden (en dus weer een baantje heeft) en dat de auto vooral gebruikt gaat worden om overledenen op te halen of weg te brengen tegen een kostendekkend tarief. Dat is meestal veel minder dan wat men voor een dergelijk transport buiten het ziekenhuis vraagt. Mensen willen niet graag een lijk in hun auto hebben en taxichauffeurs slaan er een slaatje uit door extra geld te vragen. George is apart voor deze gift bedankt door het Management Team van het ziekenhuis, want de vele jonge artsen die in Ndala hebben gewerkt proberen bij vertrek – of al eerder – hun auto te verkopen aan de vele lokale belangstellenden.

Niet alle gesponsorde Form IV leerlingen (hoogste klas van de basis-middelbare school) zijn geslaagd voor het nationaal georganiseerde eindexamen, maar de meesten wel en ze haalden bijna allemaal ‘division II’ wat echt goed is. Ze krijgen dan de mogelijkheid om door te studeren op een regerings secondary school voor Form V en VI. Omdat we ze daarvoor niet meer helemaal kunnen sponsoren hebben we ze wel een vaste toelage toegezegd; de rest moeten ze maar ergens anders zien te vinden. Kijken of het lukt. Maar Form IV is sinds kort niet meer genoeg voor de TTC (= PABO).

De jongelui van vorig jaar zijn bijna allemaal in Form V van een secondary school in een andere provincie van Tanzania (zo groot als Frankrijk!) geplaatst, wat een lange en dus dure reis inhoudt. De school- en kostgelden van deze ‘boarding schools’ zijn wel laag vergeleken met de particuliere scholen, maar die reiskosten bij vakanties maakt het toch weer duur. Deze ‘ver weg plaatsing’ van scholieren door de overheid is nog een maatregel uit de tijd van President Nyerere, die daarmee integratie van de verschillende stammen wilde bevorderen. Tanzania heeft begin dit jaar aangekondigd het niveau van de onderwijzers te verhogen door Form VI van ze te eisen. Tot nog toe was een diploma Form IV voldoende. Over 3 jaar moeten alle onderwijzers het zelfde niveau krijgen en moeten dus bijgeschoold worden; dat zal nog wat zijn voor die duizenden lagere scholen

in dit land! Het betekent waarschijnlijk dat alle oudere onderwijzers er uit worden gezet. Maar zover is het nog niet en maken wij niet meer mee.

De regering sponsort goede Form VI verlaters voor 2 soorten hoger (universitair) onderwijs: alle opleidingen die wat met onderwijs te maken hebben en de opleiding van artsen. Dit jaar zijn er verkiezingen en zal de regeringspartij goede sier willen maken met het ruim uitdelen van 'sponsorships'. Daar hopen we dan maar op voor sommige van 'onze' studenten (nog ongeveer 40).

Wat me erg veel tijd en moeite heeft gekost is een budget maken voor de rest van dit jaar en het begin van 2016. Er moeten (en willen) 'afbouwen' en dus bezuinigen en hoewel ik vorig jaar ook een budget had gemaakt kwam daar toch weer van alles bij. Dit jaar dus minder studenten door geen nieuwe toezeggingen te doen, een striktere afbakening van het aantal mensen en gezinnen dat voedsel krijgt, een vermindering van het aantal lagere schoolkinderen dat wat hulp (uniformpjes en schoenen) krijgt. Het bepalen van de hoeveelheid geld die het lokale comité hier van de bank moet kunnen halen om onze verplichtingen gedurende het jaar te kunnen nakomen op de verschillende vervaldagen voor schoolgelden etc. valt niet mee. Van de regeling "als het op is, sturen weer nieuw" zijn we al twee jaar afgestapt omdat dit een jaar teveel ruimte had gegeven aan onze lokale voorzitter om 'caritas' naar eigen inzicht inhoud te geven. Overigens realiseren wij ons ook dat het een jaar lang nauwkeurig bijhouden van meer dan duizend aparte - vaak heel kleine - uitgaven in een schrift en vervolgens in een kasboek, geen sinecure is. Overmakingen via de bank naar sommige scholen is niet zo moeilijk bij te houden, maar cashbetalingen aan studenten voor reisgeld en kleding en bijles en medicijnen etc. etc. gaan tegenwoordig via het mobieltje (zonder papieren ontvangstbewijs. Bovendien wordt maïs in de goedkope tijd in balen van 70 kg (!) cash gekocht; die moeten door 'dragers' op de bagagedrager van gammele fietsen of op een ossenkar naar onze schuur worden gebracht om later weer naar behoefte te worden gemalen. Op het wekelijkse spreekuur krijgen de oudjes en arme gezinnen ook regelmatig 25 of 50 eurocent om zout te kopen, waarmee niet alleen zout gekocht wordt, maar ook zeep of een borreltje natuurlijk. Het is duidelijk dat bij onze terugkeer zo'n kasboek nooit precies kan kloppen.

Vorig jaar werd het dorp Ndala aangesloten aan het landelijke elektriciteitsnet. Iedereen licht, hoi hoi! Maar met die aansluiting kwam het lawaai. Tegenover ons huis zit nu een timmerman met een elektrische cirkelzaag en freesmachine met een indringend geluid mag ik wel zeggen. Eens in de zoveel tijd sluit hij een paar geluidsboxen met diep bassen aan en dan trillen we bijna ons huis uit. De kerken houden lange preken via grote geluidsboxen en de imams zingen ook elektronisch op vaste tijden hun gezang over het dorp uit. 's Avonds is er muziek in de barretjes dat door de avond ver klinkt. Gelukkig houden ze meestal om 11 uur op en zijn we meestal zo moe dat we er toch wel doorheen slapen. De radio van de burens (stafleden van het ziekenhuis) begint ook om 6 uur en zondagmorgen volgt er dan een hele preek in de vroege ochtend. Dit niet tot ons

genoegen moet ik zeggen. Ook de vele glimmende Chinese motorfiets-taxi's racen knetterend en toeterend op volle snelheid langs ons hek.

Het nationale elektriciteitsnet (TANESCO) is echter niet erg stabiel wat voltage betreft en wil nog wel eens fluctueren. Een avond ging het licht opeens heel fel branden, de lamp op de veranda sprong, rook kwam uit de stabilisator van George. Toen bleek dat bijna al onze opladers waren doorgebrand en ook het element van onze koelkast. Gelukkig waren de telefoons zelf niet kapot. George schrok zo dat hij (té) snel zijn Apple laptop op een niet door de stabilisator beschermd stopcontact aansloot om te zien of die oplader ook doorgebrand was: met een kort pssst ging die oplader toen ook kapot!!! Van de stabilisator was alleen de zekering doorgebrand. Gelukkig was de computer vol, maar zonder oplader niet meer geschikt om alle gegevens verder in te voeren. Ramp, ramp, ramp, telefoon opladers zijn in de bush te vervangen maar een Apple oplader niet!!!! Uiteindelijk heeft hij de belangrijkste – onmiddellijk nodige – gegevens van zijn Apple via een memory-stick naar een Dell laptop (zonder batterij) over kunnen brengen en deze laptop kunnen gebruiken door via een auto-accu met oplader te zorgen dat bij stroomuitval niet alle net ingevoerde gegevens verloren zouden gaan. Onze 15 jaar oude ijskast kon gelukkig, net als vele jaren, weer werken op petroleum als je de Aladin brander met het dure 'kousje' weer schoonmaakt en goed aansluit. In het ziekenhuis ging er ook van alles kapot zoals de lampen in de nieuwe operatiekamer en bij de winkeltjes bij het ziekenhuis ging de ene lamp na de andere aan diggelen. TANESCO zou dat moeten vergoeden zegt iedereen, maar dat duurt een eeuwigheid en veel papierwerk, dus voor ons maar niet.

Tot slot was het verheugend alle recente renovaties van de ziekenhuisafdelingen en poliklinieken te zien. George hielp weer met het verzamelen van de ziekenhuiscijfers over 2014 voor het Annual Report: Er zijn nog veel problemen hetzelfde als vroeger toen er Nederlandse artsen de leiding hadden, maar het aantal bevallingen (nu ± 2400 per jaar) was weer toegenomen evenals het aantal vaccinaties. Het aantal polikliniek-bezoeken, opnames (ong. 8000 per jaar) op de afdelingen en grote en kleine operaties blijft met schommelingen groeien. De totale uitgaven van het ziekenhuis bedroegen voor het eerst meer dan een biljoen (= miljard) Tanzaniaanse shilling (= ± €500.000/-). Dit komt door de grote van buiten komende gelden voor de recente renovaties. De lopende kosten bedroegen in 2014 ongeveer 650 miljoen shilling (ong. 325.000.- Euro per jaar) die voor een deel door de regering, maar voor een veel groter deel door patiënten worden opgebracht. In het algemeen gaat het goed in Tanzania na 50 jaar politieke stabiliteit sinds Onafhankelijkheid.

Het valt daarom niet zo zwaar geleidelijk afscheid van dit prachtige land te moeten nemen.

Opnieuw willen we iedereen bedanken voor de steun die jullie ons geven en ik wil de

dankbaarheid overbrengen, die eigenlijk niet in woorden is uit te drukken, van allen die het afgelopen jaar hun studie hebben afgerond en nu aan een werkzaam leven zijn begonnen, DANK, DANK, DANK!

Gon en George